

KERKDIENSTEN

GENEVE	COMMUGNY
Auditoire de Calvin, naast Cathédrale St. Pierre	Temple Saint-Christophe
Zondag 13 oktober om 9.30 uur Ds. Lia Wolters-Berghout	Zondag 27 oktober om 11.00 uur Ds. Leen Lamens - Avondmaal
Zondag 10 november om 9.30 uur Ds. Tom Mikkers	Zondag 24 november om 11.00 uur Ds. Lia Wolters-Berghout Herdenking van de overledenen

Ook in de kerk ontwikkelt het denken zich

Soms denken mensen dat in de kerken het denken stilstaat. Kerken zijn er vooral om oude waarden vast te houden. Maar dat is een vooroordeel. Wie studie zou doen bijvoorbeeld naar preken in de jaren 60 of preken van nu in eenzelfde kerkgenootschap zal ontdekken dat er verschillende benaderingen zijn en andere thema's aan de orde komen toen en nu. In het nieuwe Liedboek zijn daar sporen van te zien. Niet alleen in nieuwe liederen, maar ook in het herschrijven van een aantal liederen uit het Liedboek voor de Kerken van 1973. Neem bijvoorbeeld gezang 308 van het Liedboek voor de Kerken en gezang 969 van het nieuwe Liedboek.

Gezang 308

In Christus in nog west nog oost,
in hem nog zuid nog noord,
één broederschap rust in zijn troost,
één wereld door zijn woord.

Tot ieder hart, dat Hem behoort,
met Hem gemeenschap vindt.
De dienst aan Hem is 't gouden koord
dat allen samen bindt.

Broeders, één band is 't die ons bindt
vanwaar en wie ge ook zijt;
wie onze Vader dient als kind,
is Christus toegewijd.

Laat zuid en noord nu zijn verblijd,
Hem prijzen west en oost.
Aan Christus hoort de wereld wijd,
In Hem is zij vertroost.

Gezang 969

In Christus in nog west nog oost,
in hem nog zuid nog noord,
één wordt de mensheid door zijn troost,
de wereld door zijn woord.

Tot ieder hart, dat Hem behoort,
met Hem gemeenschap vindt.
De dienst aan Hem is 't gouden koord
dat allen samen bindt.

Geliefden sluit u dan aaneen
vanwaar en wie ge ook zijt;
als kinderen om uw Vader heen
en Christus toegewijd.

Laat zuid en noord nu zijn verblijd,
Hem prijzen west en oost.
Aan Christus hoort de wereld wijd,
In Hem is zij vertroost.

Het zal u waarschijnlijk direct opvallen dat het in gezang 308 nog heel vanzelfsprekend was om over een broederschap en over broeders te spreken, terwijl dat in gezang 969 niet meer voorkomt. Het is niet meer gebruikelijk om mannelijke woorden te gebruiken voor groepen waar ook vrouwen toe behoren. Juist in een lied over de gemeenschap van alle mensen als kinderen van één Vader, mag ieder er op een eigen wijze zijn. De vrouwen zowel als de mannen, we zijn allemaal mensen, maar niet allemaal broeders. Toen het Liedboek voor de Kerken verscheen was het nog veel normaler om met mannelijke woorden ook de vrouwen aan te duiden. Tegenwoordig probeert men dat zoveel mogelijk te vermijden, ook in andere organisaties.

Er zit nog een tweede verschil in de beide liederen. De oproep tot eenheid in het derde couplet van gezang 308 zou je als een voorwaarde kunnen lezen om erbij te horen: de Vader dienen als kind, **dan** ben je aan Christus toegewijd. In gezang 969 worden alle mensen uitgenodigd om zich om de Vader te scharen en om Christus toegewijd te zijn. De gemeenschap is meer open. Je wordt uitgenodigd mee te doen, het is geen voorwaarde. In het eerste couplet zit diezelfde verandering: het gaat niet meer om één wereld van christenen, maar om de eenheid van **de** wereld.

Niet iedereen zal de veranderingen voldoende vinden. Over God wordt nog altijd in mannelijke termen gesproken. Ook daar zijn vraagtekens bij te plaatsen. Maar zonder de oude beelden kunnen we (nog?) niet in de kerk. Dan wordt het wel erg abstract. Toch zijn er liederen die die kant uitgaan. Uitgaande van het geloof dat God liefde is kun je bijvoorbeeld gezang 963 uit de categorie 'levensgrens' zo lezen:

Alleen de liefde kent jouw stem,
heeft toegang tot jouw naam.
En zij alleen bewaart de zin,
geheim van jouw bestaan.
Toen jij haar riep, droeg ze jou
- haar armen om jou heen -
geduldig, zorgzaam sterk en trouw,
door heel het leven heen.

Alleen de liefde kent de weg
en kleurt de toekomst licht.
Zij tekent jou ten voeten uit,
in vrede jouw gezicht.
Nu zij jou roept, draagt ze jou
daarheen waar het begon
- haar armen om jou heen -
voorbij de horizon.

Gij die *hem/haar* van harte kent
en zoveel om *hem/haar* geeft,
Gij die *hem/haar* eigenhandig met
een kleed van licht omgeeft,
wij bidden u: neem *hem/haar* op,
voltooi wie *hij/zij* mag zijn.
Voorgoed geborgen thuis bij U,
waar licht en liefde zijn.

Lia Wolters-Berghout

Die rotbroeder is wel je redding

Gedeelte uit een interview met de Franciscaan Jan van Beeck in *Volzin, Magazine voor zinvol leven*.

Het mooiste aan de spiritualiteit van Franciscus vindt Jan van Beeck de persoonlijke relatie met God. "Dat God voor mij een vader is." Tijdens het gesprek is hij driemaal ontroerd als hij herinneringen ophaalt aan Gods aanwezigheid in zijn leven.

Broeders

In die relatie spelen "door God gegeven broeders" een belangrijke rol, ook al is het leven met medebroeders niet altijd gemakkelijk. "Als je alleen bent kun je ideaalbeelden over jezelf koesteren. In een gemeenschap kan dat niet, omdat ik meer vervelende kanten in de ander zie dan hij in zichzelf ziet en omdat dat andersom ook geldt. Door de ander kom ik mezelf steeds tegen."

Om niet te verdrinken in spanningen en irritaties, die samenleven met zich meebrengt, leerde hij steeds zoeken naar het goede in de ander. In het Bijbelverhaal over Jozef ontdekte hij dat samenleven de kunst behelst het goede in de ander te zien. "In dat verhaal houdt de vader meer van Jozef dan van zijn broers. En dan zijn er nog die dromen waarin de broers voor hem buigen, en dat veelkleurige kleed. Je kunt je indenken dat de broers dachten: wat een rotbroer, als hij weg was zou ons leven veel gelukkiger zijn. Maar die rotbroer is uiteindelijk degene die de familie redt. Dat is de kunst: zie bij voorbaat het goede in die 'rotbroer.'"

"en accepteer hem," vult hij aan. "De sleutel naar vredig samenleven is steeds opnieuw het proces van acceptatie doorleven. Van jezelf, maar ook van de ander. "De Heer heeft mij broeders gegeven", zegt Franciscus, en dat is het. Ik moet die ander accepteren zoals hij is en hem niet willen veranderen. Dan kunnen we gelukkig samenleven. En als het mij niet lukt, dan vraag ik God hoe hij het klaarspeelt van de ander te houden. Omdat ik de ander dan vanuit God bekijk en niet meer vanuit mezelf, lukt het mij dan ook. Dan zie ik het mooie in de ander en niet de pijn waarvan ik vind dat hij mij die heeft aangedaan."

Tekst: Rick Timmermans in *Volzin* nr. 12, 14 juni 2013.

UIT DE PASTORIE

Tiende Assemblee van de Wereldraad van Kerken

Van 30 oktober tot 8 november 2013 wordt de tiende Assemblee van de Wereldraad van Kerken gehouden in Bussan, Zuid-Korea. Drieduizend vertegenwoordigers van bijna 350 kerken en gasten vergaderen om het programma van de Raad voor de komende 7 jaar vast te stellen. Dagelijks zijn er gebedsdiensten, Bijbelstudies, en werkgroepen, maar vooral de Oecumenische Conversaties en de plenaire bijeenkomsten dragen bij aan de vorming van de visie waar het met de Wereldraad naar toe moet. Er zijn 21 Oecumenische Conversaties, die elk een eigen thema hebben waar een vaste groep gedurende een aantal dagen aan meedoet. Zo kunnen deelnemers zich goed verdiepen in een door hen gekozen onderwerp om daarover zo mogelijk te groeien naar een consensus.

Een paar voorbeelden van de thema's: EC-02 The Church: towards a common vision (wat is eigenlijk een kerk, bestaat er ondanks de grote verschillen in kerkelijke cultuur een overeenkomst over de visie op kerk zijn?) EC-10 Exploring

Christian self-identity in a world of many faiths. EC-13 Economy of life: overcoming greed to eradicate poverty. EC-17 The Korean Peninsula: oecumenical solidarity for justice and peace.

Het centrale thema van de Assemblee is een gebed: "God of life, lead us to justice and peace."

Interessant in dit soort vergaderingen is dat mensen van meerdere partijen uit conflictgebieden elkaar hier ontmoeten, de gelegenheid hebben elkaar persoonlijk te leren kennen en gezamenlijk na te denken over geloof en leven. Ik hoop het dit jaar als gast mee te maken en zal u in Kontakt verder op de hoogte houden.

Meer weten?: <http://wcc2013.info>

Boekenkennis

Tom Mikkers, Religiestress, Hoe je te bevrijden van deze eigentijdse kwelgeest

Al tijdens zijn studie theologie merkte de schrijver dat hij door vrienden of familie ter verantwoording werd geroepen voor zijn keuze voor een religieus vak. Godsdienst was niet langer vanzelfsprekend. De kerkverlating was toegenomen en was het aan het begin van de vorige eeuw nog normaal te denken dat ongelovig zijn schadelijk is voor de geestelijke ontwikkeling, aan het einde van de 20^e eeuw denken velen dat geloven mensen beperkt in hun vrijheid en in hun denken en dat godsdiensten veel kwaad veroorzaakt hebben. Veel mensen hebben het geloof achter zich gelaten en beschouwen dat als bevrijding. En net als na een scheiding die nog niet verwerkt is, kan de confrontatie met de oude liefde stress oproepen, bijvoorbeeld angst dat het geloof-wat dat dan ook is- alles aan zich wil onderwerpen en er op uit is om de vrijheid van meningsuiting in te perken. Eerst richtte deze angst zich tegen het achter zich gelaten christelijk geloof of tegen sektes, later vooral tegen de Islam.

Volgens Mikkers staat de religiestress de communicatie tussen mensen en de ontwikkeling van het denken in de weg. Hij onderscheidt grofweg 4 groepen die bij elkaar om verschillende redenen stress oproepen: 1. een groep mensen die je vooruitstrevend en seculier zou kunnen noemen, door anderen de linkse kerk genoemd, 2. de Rooms Katholieke kerk met haar gezagsstructuur, 3. het evangelisch/orthodox christendom en 4. het progressief cultureel christendom.

Volgens zijn diagnose omhelst bijvoorbeeld de eerste groep de godsdiensten van de nieuwkomers, het zelfbeschikkingsrecht, emancipatie, opleidingsideaal, individualisme, pluriformiteit en hoog cultuur. Bij deze groep wordt stress opgeroepen door de Rooms Katholieke Kerk met haar gezagsdragers, het evangelische en orthodoxe christendom, Religieuze autoriteiten, fundamentalisme, volkscultuur, populisme en sekten. Je ziet dat er ook tegenstrijdigheden in het denken zitten, omdat er ook fundamentalisme bij nieuwe godsdiensten voorkomt. Volgens Mikkers ontstaat religiestress als "de druk die religieuze of levensbeschouwelijke opvattingen en gedragingen op mensen uitoefenen te groot wordt. Mensen en hun relaties komen onder hoogspanning te staan, met alle risico's van dien: spanningen, conflicten, mijding, en geweld kunnen het gevolg zijn." Te weinig hebben (kerkelijke) autoriteiten geluisterd naar deze stress van mensen.

Men kan op allerlei manieren met de stress omgaan, van ontkennen van verschillen tot aan verabsoluteren van eigen standpunten, desnoods met geweld. Volgens Mikkers levert dat alleen maar meer stress op en is het beter een andere strategie te zoeken door een aantal spelregels voor het omgaan met verschillende godsdiensten op te stellen, door kennis te vergroten en verbeeldingskracht te gebruiken, en door echt te luisteren naar wat er in de andere godsdiensten gezegd en beleefd wordt. Mikkers geeft bij elk van de drie maatregelen praktische tips. Een paar voorbeelden: "Als de verschillen te groot worden of onoverbrugbaar, vraag dan naar de overeenkomsten. Benoem eerst waar je het met elkaar over eens bent." Of "Niemand vindt het fijn om uitgelachen te worden. Lach om jezelf." En "Wees voorzichtig met woorden als 'fundamentalistisch' of 'extremistisch.' Ze maken mensen te lui om na te denken over wat precies kwalijk is aan een godsdienst en wat niet."

Het is een lezenswaardig boek dat een aantal dingen in historisch perspectief zet en ons bewust maakt van wat bij ons religiestress oproept, en waar we dus aan zouden moeten werken.

Gemeenteavond over religiestress

De schrijver van bovenstaand boek, zal te gast zijn op onze gemeenteavond op **vrijdag 8 november 2013** en zal de zondag daarna, 10 november voorgaan in de dienst in het Auditorium. Tom Mikkers is de algemeen secretaris van de Remonstrantse Broederschap en organisator van verschillende evenementen. In 2011 ontving hij de Spaanprijs, een tweejaarlijkse mediaprijs voor christelijke communicatie in brede zin. Noteer de datum alvast in uw agenda en zegt het voort!

De gesprekskringen

Datum	Kring	Plaats	tijd	Onderwerp
2 oktober	Woensdagmiddagkring	Troinex, Ch. Du Champ-Carré 32	14.00 uur	Waarde van het begrip Drie-eenheid
3 oktober	Genèvekkring	Chemin des Avallons 23, Anieres	20.00 uur	Jan Offringa, <i>Na een gezonde geloofscrisis, Over modern geloven.</i>
10 oktober	Mystiekkring	Lully sur Morges, Ch. de Chantemerle 30	10.00 uur	Jean-Yves Leloup, L'Evangile de Jean
16 oktober	Koogerkring	Nog af te spreken.	14.00 uur	Jan Offringa, <i>Na een gezonde geloofscrisis, Over modern geloven.</i>
23 oktober	Van der Vorm kring	Nog af te spreken.	20.00 uur	Jan Offringa, <i>Na een gezonde geloofscrisis, Over modern geloven.</i>

De eerste kringen na de zomervakantie zijn alweer achter de rug. Tijdens de woensdagmiddagkring hebben we gesproken over de gelijkenis waarin verteld wordt dat een rijke man grotere schuren voor de oogst gaat bouwen om zijn toekomst zeker te stellen. Maar van zekerheid was geen sprake. Dezelfde nacht overleed hij. Jezus wilde hiermee tot nadenken aanzetten over de vraag wat ons

zekerheid geeft in het leven en wat voor ons het belangrijkste is. Tijdens het gesprek kwam er een vraag over hoe het zit met Jezus als God en als mens en dat hij soms tot God bidt en hij tegelijk gezien wordt als God zelf. De volgende bijeenkomst gaan we nader in op deze vraag en het begrip van Drie-eenheid dat daarmee samen hangt. Wat zegt het over God? En wat kunnen wij nu nog met dat eeuwen oude idee?

Heeft u zin om mee te doen met één van de kringen, meldt u dan aan bij de predikante of de coördinatoren van de kringen.

Lia Wolters-Berghout

Religiestress: een persoonlijk verhaal

Elders in deze Kontakt staat een stuk van Ds. Lia Wolters-Berghout. Zij gaat dieper in op de inhoud van het boek Religiestress. In dit stukje maak ik enkele persoonlijke opmerkingen over mijn relatie met dit boek en de auteur Tom Mikkers. Ds. Mikkers houdt **op 8 november 2013 20h00 een lezing** over zijn boek in het **Best Western hotel in Chavannes des Bogis**. Op zondag 10 november 9h30 zal hij voorgaan in onze dienst in het Auditoire Calvin.

Dominee Gremdaat, één van de typetjes van de cabaretier Paul Haenen, begint zijn praatjes meestal als volgt: "Kent u dat? Om in zijn stijl door te gaan zou ik zeggen: Soms lees je een boek dat je prikkelt, uitdaagt en (incidenteel) laat lachen en liefst daarna laat nadenken. Zo`n boek heb ik begin vorig jaar gelezen." Het boek heet Religiestress.

Het boek prikkelt en daagt uit omdat het aan de orde stelt hoe er in Nederland over Christenen en het Christendom wordt geschamperd en dat gelovigen hieronder lijden en nauwelijks openbaar antwoord geven.

Het laat lachen omdat het in een relativerende stijl is geschreven en nergens zwaarmoedig, cynisch of negatief is.

Tom Mikkers is behalve dominee en publicist ook de algemeen secretaris van de Remonstrantse Broederschap, de kerk waar Paul en ik sinds 2006 lid van zijn. Hij is ook actief op Facebook en twittert uit volle borst(twitter.com@tommikkers). Hij is regelmatig te gast in het EO programma `Dit is de dag', elke dag van 14.00-15.30. Website: www.eo.nl/radio/ditisedag

Ik ken Tom persoonlijk omdat hij van 2007 tot 2012 in dienst was van de Remonstrantse kerk in Delft, waar ik in de Kerkenraad zat. Bovendien delen Tom en ik een onvervalste Brabantse zachte "g" en katholieke wortels.

Het boek is wars van academische diepgang en meer geschreven als een pamflet, een betoog. In het eerste deel worden in 50 pagina's de symptomen van religiestress geschetst in 13 hoofdstukjes. Het tweede deel geeft een (aanzet tot) remedie, door middel van zelfhulp. Het boek is geschreven in de ik-vorm en de schrijver, geboren in 1969, neemt zijn tijdsbeeld en omgeving mee.

Ik las het boekje in brokjes om goed van de pareltjes te kunnen genieten. Dit is één van mijn favorieten: `Zet de televisie uit als een cabaretier, politicus of wie dan ook jouw godsdienst beledigt. *God kan tegen een stootje.*' Of 'God en ik praten weer'. Het helpt dat ik het Tom Mikkers bijna hoor zeggen, de intonatie, stembuigingen en lichaamstaal komen voor mij gratis mee met het lezen.

Deel 2 is een aanzet tot genezing door middel van zelfhulp onder de paraplutitel: „remedie“. Het boek besluit met een epiloog van 9 bladzijden.

Kort na de publicatie van het boek werd de website www.religiostress.nl geopend. Tom Mikkers heeft dit jaar een paar lezingen over religiestress gegeven. Ik kan u

aanraden daar een kijkje te nemen en o.a. de vermakelijke quiz te doen. Dan hebben we op 8 november wat om over te praten!
Tot dan!

Carolijn Oortman Gerlings-Hazen

Religiestress : Hoe je te bevrijden van deze eigentijdse kwelgeest/Tom Mikkers
Amsterdam: Meinema, 2012; 140 p.
Omslagontwerp: Joep Bertrams - ISBN 978 90 211 4422 1

De Canon van de Waarheid

De Canon van de Waarheid en de triomf van Johannes.

De mensen die zich bezighouden met spiritueel onderzoek voelen zich aangetrokken tot het evangelie van Johannes. Het is in een eenvoudige stijl geschreven en duidelijk bedoeld om het geloof te bevorderen. Het biedt een schat aan geheimen en verwijzingen naar een diepere betekenis. Dankzij de Nad Namadi geschriften weten we nu dat de eerste lezers van Johannes op verrassende en vaak fantasierijke manier op dit evangelie reageerden. Leraar Valentinus en discipel Ptolemaeus hebben allerlei mythen bedacht over wat er 'in de beginne' en zelfs daarvoor gebeurde, en hoe de onbekende Bron van al het zijnde, die deze christenen soms de oervader of ook wel de Stilte noemen. Volgelingen van Ptolemaeus zeggen dat de goddelijke wijsheid 'in de beginne' ontstond en samen met God het universum schiep, zoals beschreven in Genesis 1-3. Valentinus schreef een gedicht over het mysterie van het ontstaan van het zichtbare beeld uit de onzichtbare Bron, zoals Genesis 1-2 zegt, toen de Geest Gods over de wateren zweefde. Valentinus en zijn leerlingen beschouwden de uitspraken van Jezus al even groot of zelfs groter dan die van de schriftboeken van Israël. Ptolemaeus schreef dat de uitspraken van Jezus de enige onfeilbare manier zijn om de

werkelijkheid te bevatten. Heracleon, de meest gerespecteerde leerling van Valentinus schreef een beroemd Commentaar op Johannes; het oudste commentaar op welk nieuwtestamenteisch boek dan ook. Irenaeus wees elke vorm van exegetische af, zoals die gangbaar was onder Griekse filosofen. Hij stond op wat hij 'de canon van de waarheid' noemde. Ketter, waarschuwt Irenaeus, interpreteren er maar op los en concentreren zich liever op raadsels, de mysteriën en de gelijkenissen die ze in de schriftboeken aantreffen, dan op de passages die duidelijk lijken te zijn. Gekeken moet worden naar een aantal van de willekeurige interpretaties en zien hoe het evangelie van Johannes het middelpunt van een controversie kon worden. Het verhaal van de geldwisselaars plaatst Johannes aan het begin van zijn evangelie. Mattheüs, Marcus en Lucas laten dit aan het einde plaatsvinden. Bovendien dikte Johannes het geweldige karakter aan. Toen iemand hiervoor een vraag stelde, antwoordde Origenes, dat Johannes niet altijd letterlijk de waarheid zegt, maar wel altijd symbolisch. Origenes suggereert zelfs dat de Heilige Geest ervoor gezorgd heeft, dat deze tegenstrijdigheden in het evangelie van Johannes terecht gekomen zijn, om de lezer ertoe aan te zetten zich af te vragen wat ze betekenen en laten zien dat deze verhalen niet letterlijk genomen moeten worden. Valentinus vatte het verhaal van de tempelreiniging op als een parabel die

aantoonde dat als God in ons hart schijnt, hij wat hij daar aantreft verbrijzelt en transformeert om ons een passend onderkomen voor de Heilige Geest te maken. Het evangelie der Waarheid schetst het mogelijk bestaan zonder God als een nachtmerrie, waarin mensen zich voelen of zij op de vlucht zijn, afgeslacht worden, en gedwongen worden hun naaste te vernietigen. Het evangelie der Waarheid is een vreugde voor wie van de Vader der Waarheid de genade ontvangen hebben om Hem te kennen, want het transformeert ons inzicht in God en in onszelf. Zij die dit evangelie ontvangen stellen 'Hem niet langer voor als kleinzielig of verbitterd, of toornig' – dus niet zoals de bijbelverhalen Hem afschilderen – 'maar eerder als volkomen goed' liefdevol, kalm, welwillend en alwetend. Het evangelie der Waarheid schetst de Heilige Geest als Gods adem en stelt zich de Vader voor die eerst met zijn adem het hele universum van levende wezens schept en vervolgens alle wezens terugbrengt naar de plaats van zijn goddelijke oorsprong. Die God in zichzelf vonden en zichzelf in God ontvangen de dwang om gnosis in daden om te zetten. Zij die voor anderen zorgen en goed doen, 'doen de wil van de Vader'. Na het heilig avondmaal waste Johannes de voeten der discipelen. Petrus protesteerde. Johannes antwoordde: Wat ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het later verstaan'. En Hij voegde eraan toe 'Indien ik u niet was, hebt gij geen deel aan Mij'. In de laatste nacht voordat hij gevangen genomen werd, riep Jezus zijn discipelen bijeen. 'Laten wij een lied zingen voor de Vader en zo datgene wat ons te wachten staat tegemoettreden. Vervolgens liet Hij de discipelen een kring vormen en elkaar bij de hand nemen. Hij stond in het midden en zei: 'Antwoord. Amen op mij. Vervolgens zongen zij: 'Ere zij u, mijn

Vader' En wij die om hem heen cirkelen, antwoorden hem: 'Amen'. Ere zij U, Logos; ere zij U Genade: Amen'. 'Ere zij u, Geest; ere zij U Heilige, Amen'. 'Wij prijzen u, Vader; wij danken u, Licht, waarin geen duisteris is'. 'Amen'. 'Ik ben een licht voor jullie die mij zien'. 'Amen'. 'Ik ben een spiegel voor jullie die mij kennen'. 'Amen'. 'Ik ben een deur voor jullie die op mij kloppen'. 'Amen'. 'Ik ben een weg voor jou, de reiziger': 'Amen'. In de rondedans van het kruis zegt Jezus dat hij lijdt om de aard van het menselijk lijden te openbaren en om de paradox te onderrichten die ook door de Boedha werd onderricht; dat zij die zich van het lijden bewust worden, daar tegelijkertijd van verlost worden. Maar Hij zegt hun ook dat ze zich in een kosmische dans bij hem moeten aansluiten: 'Alwie danst, behoort tot het geheel'. 'Amen'. Alwie niet danst, weet niet wat er gebeurt'. 'Amen'. Johannes, Jacobus en Petrus werden meegenomen naar een berg waar Jezus gewoon was te bidden, en hij werd verlicht door een licht dat geen mentaal zou kunnen beschrijven. Weer nam Hij de drie mee naar een berg. En plotseling zag Johannes Jezus zoals Mozes ook de Heer had gezien. – 'Hij droeg geen kleren en hij zag er in het geheel niet uit als een mens, zijn voeten straalden van een licht, zo helder dat het de aarde verlichtte, en zijn hoofd reikte tot de hemel, zoangstaanjagend dat ik het uitschreeuwde'. Toen draaide Jezus zich om en veranderde weer in de man die Johannes moeiteloos herkende, waarna Hij Johannes berispte met de woorden, die Jezus in Johannes' eigen evangelie tegen Thomas zegt: 'Johannes wees niet ongelovig, maar geloof'. Het geheime boek werd geschreven in naam van Johannes als vervolg op het evangelie. Het begint met de dood van Jezus. Op weg naar de tempel wordt Johannes aangesproken door een farizeeër die beweert dat 'deze Nazareeër'

Johannes en zijn medegelovigen heeft bedrogen. 'Jullie oren zijn met leugens gevuld, jullie hart is gesloten en jullie zijn afgebracht van de geestelijke traditie van jullie vaders'. Johannes vlucht en ziet de hemelen boven zich openen en de ganse schepping van een hemels licht stralen, en de ganse aarde beefde. Hij hoort Jezus' stem zeggen: 'Johannes, waarom twijfel je toch? En waarom heb je angst? Ik ben het, de Ene die altijd met jullie is. Ik ben de Vader. Ik ben de Moeder. Ik ben de Zoon. De Heilige Geest wordt voorgesteld in een vrouwelijke gedaante (hebreeuwse woord voor geest, ruah) en dus als de goddelijke moeder. Irenaeus wijst de poging om een verborgen betekenis in de proloog van Johannes te vinden af. Irenaeus schreef zijn vijfdelige Ontmaskering en weerlegging van de valselijk dusgenaamde gnosis. Irenaeus zegt dat er maar één manier is om je voor dwalingen te behoeden. Keer terug naar wat je het eerst hebt geleerd en 'bewaars roerloos in uw hart de canon der waarheid die is ontvangen in de doop'. 'Dit geloof, dat de kerk, zelfs toen zij verspreid was over de gehele wereld ...ontving van de apostelen 'en dat, zo licht hij toe, het geloof bevat één God, de almachtige Vader, schepper van hemel en aarde en de zeeën en één Christus Jezus, de zoon van God, die vlees geworden is om te verlossen en de Heilige Geest en de geboorte uit een maagd en het lijden en de wederopstanding uit de dood, en de lichamelijke opstijging ten hemel van onze geliefde Jezus Christus. Sinds die tijd wij in navolging van Jezus' 'gebod' 'Zoekt en gij zult vinden', er naar gestreefd verder te gaan dan de elementaire voorschriften van de kerk in de hoop spirituele rijpheid te bereiken. Dankzij de ontdekking van Nag Hammadi zijn de ketteren nu in staat voor zichzelf te spreken. Eline Pagels kijkt eerst naar het evangelie van Filippus. De auteur, die Filippus genoemd wordt, en zijn kring, waren gedoopt overeenkomstig

de procedure die overeenkomt met de beschrijving die kerkvader Justinus Martyr geeft, dat wil zeggen dat de wijdeling, nadat hij zijn zonden heeft gebiecht, de leer van Jezus zoals verkondigd door zijn volgelingen ontvangt en onderschrijft en belooft daarnaar te leven. Vervolgens wordt hij naakt het water ingeleid en gedoopt terwijl de heilige namen God de Vader, Jezus zijn Zoon en de Heilige Geest worden uitgesproken. De nieuwe christen wordt gekleed in schone kleren, gezalfd met olie en uitgenodigd om deel te nemen aan de eucharistie. Filippus zegt dat de doop neerkomt op een spirituele wedergeboorte. Door dit mysterie worden wij wedergeboren uit de Heilige Geest. De doop is niet voor iedereen hetzelfde. Voor sommigen is de doop een inwijding; de dopeling gaat te water en komt boven zonder iets te hebben ontvangen en zegt: 'Ik ben christen'. Maar soms ontvangt de dopeling in de doop de Heilige Geest. Hij ontvangt de goddelijke genade maar ook het vermogen tot spiritueel inzicht. Veel gelovigen zien zichzelf eerder als Gods slaven dan als Gods kinderen. Gods kinderen groeien door de Heilige Geest in hun geloof naar hoop, liefde en inzicht. Vele gelovigen vatten de maagdelijke geboorte van Jezus letterlijk op. Sommigen zeggen: 'Maria is bevrucht door de Heilige Geest'. Deze lieden, zegt Filippus, dwalen. Want de maagdelijke geboorte is niet iets dat Jezus ooit is overkomen. Het is wat iedereen kan overkomen die gedoopt wordt en daarmee 'wedergeboren wordt' uit 'de maagd die was neergedaald', dat wil zeggen uit de Heilige Geest (de moeder en God de Vader). Zoals Jezus dus geboren werd als kind van Jozef en Maria, zijn menselijke ouders, en later spiritueel geboren werd toen tijdens zijn doop de Heilige Geest op Hem neerdaalde, zo kunnen ook wij, die eerst lichamenlijk geboren zijn, door de doop wedergeboren worden uit de Heilige Geest; maar 'toen we

christenen werden kregen we een vader en een moeder, dat wil zeggen de hemelse Vader en de Heilige Geest. De wederopstanding van Jezus is niet slechts iets wat zich in het verleden heeft afgespeeld maar een paradigma van wat ieder mens overkomt die een spirituele transformatie doormaakt. Filippus citeert de uitspraak van Paulus over de wederopstanding ('vlees en bloed kunnen het koninkrijk Gods niet beërven' – I Corinthiërs 15 – 50) om aan te tonen dat degenen die de Heilige Geest ontvingen door de doop niet alleen 'wedergeboren' zijn maar ook 'opgewekt uit de dood'. Christus herrees lichamelijk uit de dood. Het is noodzakelijk in het vlees op te staan want daarin is alles aanwezig. Wat is vlees? Johannes zei: 'Het vlees van de Zoon eten en zijn bloed drinken'. Hij bedoelde daarmee in werkelijkheid dat ze deel moesten nemen aan de heilige maaltijd van brood en wijn, die hun het 'vlees' van Jezus geeft, dat wil zeggen, aldus Filippus, zijn goddelijk woord, en zijn 'bloed', de Heilige Geest. Onderscheid christenen in naam en christenen die na de doop een spirituele transformatie hebben doorgemaakt. Wie die transformatie heeft ondergaan is niet langer meer een christen maar een christus. Irenaeus zou het evangelie van Filippus als hij dit kende afwijzen, gezien zijn opvattingen omtrent geloof, zoals dit in de canon der Waarheid staat. Irenaeus aanvaardde een breed scala aan tradities in zijn streven naar het verwezenlijken van diens visie van een universele kerk. Irenaeus moedigde zijn medegelovigen aan om bepaalde varianten in gezichtspunt en praktijk te accepteren. Hij verzette zich bijvoorbeeld tegen degenen die slechts één evangelie aanvaardden. Victor bisschop van Rome wilde dat op één dag Pasen gevierd werd. Irenaeus was hier tegen. Waar werd de 'heterodoxie' een probleem. Polycarpus werd gevangen genomen, naakt uitgekeerd en levend verbrand.

Ook in Gallië kwamen foltering en martelingen. De bejaarde bisschop Pothinus stierf als gevolg van foltering. Irenaeus was vast besloten om de verspreide gelovigen tot één groep samen te voegen en hun de bescherming van een gemeenschap te bieden door hen op te nemen in het wereldwijd netwerk dat Polycarpus zich had voorgesteld als een 'katholieke' kerk, zich vooral gericht op wat hij als serieuze bronnen van verdeeldheid zag. Waaruit bestonden die bronnen van verdeeldheid? Irenaeus was vooral geïnteresseerd in de bedreiging die de activiteiten vormden voor de christelijke solidariteit door een tweede doop aan te bieden aan de gelovigen wijdelingen. De auteur van het evangelie van Filippus bracht impliciet een tweedeling in de kerk, door onderscheid te maken tussen degenen die dwalen en degenen die de waarheid zien. De uitspraak van Jezus over 'de doop waarmee ik gedoopt wordt' hiermee wordt bedoeld dat degenen die voortgaan op de spirituele weg een tweede doop moeten ontvangen. Deze hogere doop markeert een belangrijke overgang in de relatie van de wijdeling tot God. De tweede doop apolutrosis wat 'loskopen' of 'verlossing' betekent, waarbij men God als Vader, Moeder en Bron van al het zijnde gaat zien. Degenen die innovatieve teksten, zoals het Evangelie der Waarheid, de Rondedans van het kruis, het geheime boek van Johannes en het Evangelie van Filippus bekritiseerden, leverden impliciet kritiek op het geloof van de meerderheid der christenen. In het Thomas-Evangelie leert Jezus zijn discipelen vragen te beantwoorden die de Thomas leden stelden tijdens de doop of de tweede doop. Jezus zei: 'Als zij tegen jullie zeggen: 'Waar komen jullie vandaan?' zeg tegen hen: Wij zijn gekomen uit het Licht, daar waar het Licht uit zichzelf is ontstaan'. En als zij zeggen: 'Wie zijn jullie?' zeg: 'Wij zijn zonen en wij zijn de

uitverkorenen van de levende Vader'. Als zij jullie vragen: 'Wat is in jullie het teken van de Vader?' zeg tegen hen: 'Het is beweging en rust'. Het ging er de leraren vooral om dat iemand een spirituele wedergeboorte doormaakte. De betekenis van apolutrosis, zegt Irenaeus, is niet verlossing maar satan die de spirituele leraren heeft ingefluisterd te ontkennen dat de doop wedergeboorte in God is en het gehele geloof af te wijzen. Met zijn omvangrijke uit vijf delen bestaande Ontmaskering en weerlegging van de valselijk dusgenaamde gnosis eist Irenaeus van de leden van zijn eigen congregatie dat ze niet langer luisteren naar deze ketters en terugkeren naar de grondslagen van hun geloof. Irenaeus belooft dat hij uit zal leggen wat de Schrift werkelijk

betekent en beweert dat alleen wat hij verkondigt de waarheid is. Irenaeus trachtte de gelovigen te overtuigen dat de 'gewone' doop, die alle gelovigen ontvangen, niet slechts een eerste voorbereidende stap in het geloofsleven was, maar de feitelijke 'wedergeboorte in God', zoals hij stelde. Irenaeus hielp zo het bouwwerk op te trekken dat zou uitgroeien tot het orthodoxe Christendom. De activiteiten van Irenaeus, die later uitgewerkt werden door zijn ecclesiastische opvolgers zouden doorslaggevend zijn voor het Christendom zoals we dat nu nog kennen –en voor wat wij er niet van zouden kennen.

Geert van Mesdag

Diaconale collecte - La Maison

La Maison is een onderdeel van Terre des Hommes, een stichting hier in het canton Vaud. La Maison staat in Massongex. Een huis een beetje afgelegen van de wereld om de kinderen niet te veel met de westerse wereld in contact te brengen. De culturele shock is al groot genoeg. In La Maison komen ongeveer 200 zwaar zieke kinderen die zonder de operaties niet zouden overleven. De kinderen komen uit verschillende Afrikaanse landen. Allemaal hebben ze ernstige afwijkingen en worden hier geopereerd in het CHUV, het HUG en het Inselspital in Bern. Alle artsen doen de operaties pro deo en een deel van de ziekenhuisonkosten worden door het Canton betaald.

Maar..... waar verblijven de kinderen. In La Maison waar er gemiddeld 50 verblijven voor drie maanden. Ze leven in een vrolijke en liefdevolle omgeving en worden fantastisch begeleid. Er zijn 200 vrijwilligers die de kinderen op en neer rijden naar de verschillende ziekenhuizen en de kinderen bezoeken na de operaties. Dit project heeft mijn hart gestolen, zonder dit zouden ze niet overleven. Het heet dan ook „Voyage vers la Vie“. Af en toe zijn er open dagen en het is de moeite waard te gaan kijken. Natuurlijk krijgen zij steun van Terre des Hommes, maar niet genoeg. Alle kinderen die komen moeten in nieuwe kleren gestoken worden en al helemaal als ze in de winter komen. Er zijn grote verlanglijsten: pyamas, schoenen, broeken, truien, maar ook schoolspullen, want er zijn twee klassen. Eén in het Frans en één in het Arabisch (voor de kinderen uit Marocco en Tunesie). Een kleine bijdrage zou heel welkom zijn en zal ik persoonlijk gaan brengen.

Vorige week hebben we een „nood email“ gekregen voor urgente benodigdheden: Kinderschoenen maat 23-25, kinderkleren - vooral pyamas maat 140, 164, 176, broeken vanaf maat 92, pantoffels van maat 23 tot 44, schoolmateriaal enz. enz. zijn dringend nodig, een hele lange lijst.

U ziet dat La Maison dringend geld nodig heeft voor alledaagse dingen.

Frances Sandberg

Opbrengst Diaconie Augustus Mami Sa Fr. 613.50. Nu volgt de bedankbrief :

Beste Mevrouw Vogelesang, Wow, wat een mooi bedrag. Heel hartelijk bedankt. Ik heb U bij de donateurs toegevoegd zodat U te horen krijgt als we iets nieuws doen. Hele hartelijke groet Marion van den Burgh.

BIJBELLEESROOSTER

Dit leesrooster wordt u aangeboden door het Nederlands Bijbelgenootschap (www.bijbelgenootschap.nl).

OKTOBER 2013

dinsdag	1 oktober	Spreuken 14:1-11	Wat is wijsheid?
woensdag	2 oktober	Spreuken 14:12-22	Goed en kwaad
donderdag	3 oktober	Spreuken 14:23-35	Positief en negatief
vrijdag	4 oktober	Psalm 35	Doe mij recht, HEER!
zaterdag	5 oktober	1 Koningen 18:1-19	Contact
zondag	6 oktober	1 Koningen 18:20-46	Vuur en water
maandag	7 oktober	1 Koningen 19:1-21	Bemoediging
dinsdag	8 oktober	Psalm 36	Kostbare liefde
woensdag	9 oktober	2 Timoteüs 1:1-10	Volhouden
donderdag	10 oktober	2 Timoteüs 1:11-18	Heilzame woorden
vrijdag	11 oktober	Psalm 37	Blijf vertrouwen
zaterdag	12 oktober	Lucas 17:1-10	Vergeven en geloven
zondag	13 oktober	Lucas 17:11-19	Echt genezen
maandag	14 oktober	Lucas 17:20-37	De komst van de Mensenzoon
dinsdag	15 oktober	Lucas 18:1-8	De aanhouder wint
woensdag	16 oktober	Psalm 39	Klein voor God
donderdag	17 oktober	2 Timoteüs 2:1-13	Niet te vangen
vrijdag	18 oktober	2 Timoteüs 2:14-26	Houd de waarheid voor ogen
zaterdag	19 oktober	2 Timoteüs 3:1-9	Zware dagen
zondag	20 oktober	2 Timoteüs 3:10-17	Inspiratie
maandag	21 oktober	Psalm 94	De HEER is trouw
dinsdag	22 oktober	2 Timoteüs 4:1-8	Waarheid en niets dan de waarheid
woensdag	23 oktober	2 Timoteüs 4:9-22	Concrete opdrachten
donderdag	24 oktober	Psalm 99	Koninklijke waardigheid
vrijdag	25 oktober	1 Koningen 20:1-22	Wending
zaterdag	26 oktober	1 Koningen 20:23-43	Oorlogsverhaal
zondag	27 oktober	1 Koningen 21:1-29	Machtsmisbruik
maandag	28 oktober	1 Koningen 22:1-12	Raadgeving
dinsdag	29 oktober	1 Koningen 22:13-28	Harde waarheid
woensdag	30 oktober	1 Koningen 22:29-40	Toevalstreffer?
donderdag	31 oktober	1 Koningen 22:41-54	Regeringsperioden